

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

GAZETA este de 2 ori: Mercurul și Duminică, Poziția, cându concedu ajutoriale. — Pretului pe lănu 10 fl., pe 1/3 fl. v. a. Tieri esterle 12 fl. v. a. pe unu anu s'eu 2 1/2 galbini mon. transilvân.

Anul XXXIII.

Se primumera la postele c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie 6 cr. Taca timbrala a 80 cr. de fiecare publicare.

Nr. 76.

Brasov 12 Octobro 30 Septembro

1870.

MONARHIA-AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Din campulu resbelului.

Scirile din 7 Octobro dela Tours referēza, ca poporulu francez armatu prin departamente devine din ce in ce totu mai cerbicosu intru atacarea dusmanului. Se incerca a taia prusianiloru comunicatiunea, luandu-le transporturile cu miodulocele de trau. Organizarea armatei precum si a poporului in tote comunile pasiesco cu repeditiune gigantica inainte. In Normandia se luara mesuri din partea franceziloru a se impiedeca dusmanulu, care v're se strabata si acolo.

Bombardamentul asupra Parisului incea nu lu potu incepe prusianii din cauza, ca descarcarea tunarilor din forturile Parisului batu departe si trebia multe misterele separe pentru a se pute arogia. Cetatiua Meziere si Soissons se bombardara, inso fara succesu.

Un'a proclamatiune noa alui F. Pyat provoca limba latina la comuna aparea in contra dusmanului comuni.

Garibaldi cu mai mult garibaldiani fiihiani a sositu in Marsilia si fu cu entusiasm primitu. Sub standartulu lui concurga pe intrecele parturitori de arme.

Parisulu sta in comunicatiune cu Tours prin posta aerea cu balonulu si prin columbe purtatoarele de scrisori. Se crede, ca reguliul se va retrage la Toulou.

Tours 9 Oct. Chiaru ministrulu republicanu de interne Gambetta veni pe calea aerea cu balonulu din Parisu la Amiens si de aici la Tours si indata dupa sosire tienu un consiliu cu membrii reguliului, care tienu v're dōne ore. In str'at'a prefecturii se adunau o mare massa de popora, catra care Gambetta tienu o cuvintare fulminanta, ca ministrulu interioru, care fu primita cu entusiasm. La Marsilia se sepleta o fregata americana, una ispaniola si cu arme, pe care Americ'a a prescintiatu a trimiteru a 50 mii puscu.

Armata prusiana se afla in strimtorare de proavintu, ca recuistitiunile fara varsare de sange au devenitu dificile. Prusiani noi totu mai vinu in Franci'a, cari trecu Rimulu pela Neuenburg si Mülhausen si au ordinau a ocupu cetatiunele in sudulu dela Nancy si se pare, ca vreau se strabata presto Bezancou la Lyon cu 80 mii ostasi sub comand'a gen. Vogel de Falkenstein.

Pana la 6 Oct. facura francezii mai multe atacuri cu succesu, gonindu pe prusiani din Granville, Toury, Imonneville, Pithiviers, 6' prusiani oncopara satele Pacy, Eare si Vernon dupa o puternosa impotivirare.

Bazine la Metiu se lupta eroicesco. Una scire oficiala din Berlinu 8 Oct. spune, ca armata impregiuratori dela Metiu fu atacata din done parti si germanii perdura la acestu atacu vreo 630 de fetiori, apoi francezii se retraseru, nu se scie cu ce pierderi. Dr. Davila incea se ada la Metiu.

Dela Londonu serie foia imperialistica „La Situation”, ca camera franceza, care inca nu e abrogata, inoerca a se aduna la Limoges. Prusianii dorosco, ca acestu a adunare se devina cu majoritate, pentruca cu dens'a va negociu pentru pace cu unu corp'u competentu reprezentantu alu Fran-

ciei. Totu acestu diurnala publica si manifestulu imperatului Napoleon din Wilhelmshöhe, care canta totu pe asemenes corda. Napoleon se plange pentru proclamarea republicii, care ar paralisa aparea nationala, critica pasii lui Favre si consiliaza a pune capetu crizei impaciundu Franci'a cu Germani'a pe baza unei deadaunari si a demolirii fortaretieloru cerute si a restauratiunii, facendu inca chiaru alianta cu Germani'a, pe care basea atunci niciu ca ar' ave v're insemnatele fortaretiel; indema la inchierea pacii si a acestei aliantie chiaru si cu pericululu dinastiei sale.

Berlinu 6 Octobro. In privint'a manifestulu imperatulu Napoleon, publicatu in diurnulu „La Situation”, se afirma din sorgiute secura, ca o asemenes nota n'a sositu la cartelulu general. Comunicatiile acestei note, relative la controbirene imperatulu cu regele, suntu cu desavarsire neadeverate. Negresitu, ca nota intregu este apocrifa.

Versailles 6 Oct. (oficialu). Diviziunea a 4-a de cavaleria, facundu recunosceri spre Loira, a avutu cateva combatiere de patrula. 1500 gardii mobili au fostu isoniti din pregirulu burgulu Montfort de catra a 6-a diviziune de cavaleri. Eri si astadi nu s'a p'atrecutu nimicu non inaintea Parisulu.

Tours 5 Octobro. Prusianii recupara Epernon.

Dupa o v'ia lupta, liberii-tragatori respinsera pe prusiani pana la Fontainebleau.

Londonu 5 Octobro. A aparutu unu manifestu alu lui Napoleon, prin care densulu deplora stabilirea republicii in Franci'a, indema la o impacare cu Germani'a, pe baza de a i se da deadaunari de resbelu, de a se derima fortaretiel si de a se restabili pe tronul dinastiei napoleoniene.

Poi germane belinesco scriu: „Atacurile fara veste se organiza in Franci'a ca o mare graba si generali prusiani au avutu recursu la miodulocele cele mai infame ca se le reprimu.

Tote satele banuite, ca leau parte la aceste atacuri guerillau au fostu date focului si scaldate in sango de trupel' germane.

Perderi insemnate au suferitu prusiani in noaptea de 17 spre 18 Septembro langa Strassburg, si la 23 Sept, in faci'a Parisulu.

Locurile de prin pragiarulu capitalei suntu astelidu de devastate, incatu siefii unoru diviziunilor prusiane suntu nevoiti se alba recursu la busola, ca se se orienteze.

Armate, care se formaie in provinciile meridionale ale Franciei, cauzeza serise ingrigiri germaniloru.

Voluntarii se gramadescu la Dijon, la Gray, la Lure si la Belfort. In spre Malhou se formaie o armata compusa din liberi tragatori si voluntarii. In cateva diu dōne armate de 250.000 omeii facare se voru pune pe p'ioru la Lyon.

Aceste din urma notau v'ia dela Stuttgart. In septemanele trecute pentru armata prusiana 192 care incarcate cu totu felulu de alimente s'au indreptatu spre Metiu, din cerculu Erkelek. Aceste care erau insocite de o desparture din Landwehr prusiana. Cundu sosira langa Thionville, cativa cavaleri si 1 bataliune de venatori francezii lu atacara, respira pe soldatii si tresurilla, si luara carele, pe care le dusera la Thionville. Patruscu diece cai cadiura in manele franceziloru cu acestu ocaziune.

Consiliulu municipalu alu Lyonului a votatu la 21 Septembro unu creditu de diece milioane pentru cumparare de arme si munitiuni si pentru punerea in stare de aparea a departamentulu.

Inainte de predarea Toulouli, unu nou asaltu s'a datu la 19 Septembro. O m'ia de care se luasera de catra inamicu de prin satele vecine, incarcate cu lemne si cu pamentu ca se se imple siantiurile seu se se faca lucrari, care se si apere de foculu din cetate. Cu tote astea totu mic'a cetate franceza sdrobi pe inamicu, grate unui artillerist' de cea mai mare dibacitate, care gasi miodulocele de a sfarmu tunurile prusiane.

Citium in „Diurnulu oficialu” alu republicii franceze:

„Marsilia 26 Septembro. Primariulu a asistatu imprumutulu de diece milioane.

D. Zafieropolu, negociatorulu grecu, a pusu la dispositiune municipalitati 2 milioane pentru cumparare de pusci.

Tinerii de 16—20 ani formaie legiunea Franciei, destinata a inlocui gard'a nationale in casu candu acest'a ar' fi mobilisatu.

Unu corp'u de garibaldiani, pentru cari se afla si 15 ofiieri, are se plece la Tours asta sera.

O revista a gardei nationale a avutu locu la castelulu Borely.

Se numera ca la 32.000 gardii nationale dintre cari 18.000 inarmati.

O ordine admirabile n'a incetatu de a domni.

„Liga de amedi” publica unu manifestu, care se termina astelidu: „Nu vremu se ne sustragemu de sub actiunea puterii centrale, ci din contra s'o ajutam.”

Diurnulu francez „Le Constitutionnel” a primitu dela Parisu, prin balonu, listel' urmatoriu: „Suntemu cu totulu impresurati.

Posta se face cu balonulu.

Vom'u tramite pe facare septemana cate usulu.

Gardii mobili dau forte bine.

Deca admirabile ar' organizu o armata, care ar' veni se faca pe inamicu se se desparta, ar' fi ceva enormu.

Suntemu toti bine.

Nici o afacere seriosa.”

Papte cari striga resbunare. D. A. Seymour, membru alu parlamentulu angliesu, si colonelulu Carleton au adresatu guvernatorulu dela Sedan urmatori'a protestare, pe care o reproducemu dupa diurnulu Franci'a de Nord:

„Ambulanti' anglo-americana. Casarm'a Asefeld. Sedan 10 Sept. 1870:

„Domnule comandante!

„Noi, subsemnati, membri ai societatei internationale de ajutoriu pentru raniti in resbelu, si cari ne intocimem in acestu miuntu dela campulu unde suntu prisionarii francezi la Glairo si la Iges, avemu onore se ve comunicamu unele fapte, care au ajuns pana la cuosocint'a nostra.

Se afla unu mare numeru de prisionarii, cari suntu mai multu tortu de fōme.

„Diametele de portiune de pesmeti” pe di, care se presunpe, ca o presunpe de facare omu, nu li se da in tote zilele.”

Nu li se lasa nici un mioduloce de a cumpara p'ano, decat' numai platindu o bucatia militica cu 50 de centime seu cu unu francu, tieriiloru, cari suntu nevoiti s'o cumpere pentru ca s'o manance ei insii.

Soldatii suntu siliti, ca se se sustiuna, se in-

tinda de fasie imbracate din căi morți, cari în-
năta pe apă.

Eu cu totul presie putina sa se cumpere cea
mai mica catina de sare, de care e nevoie la
ambulantii stabiliti aici si care o plina de soldati
flamandzi si muridii.

Ni se spune, ca multi soldati au murit de
fome. „Amu vedutu noi insine cadavrua unuia
dintr'essii pe spa.”

Luamu dar libertatea de a intreba deca nu
s'a facuta nimic pentru a se hotari, in conformitate
cu regulamentele, unu loca in care prizonierii
francesi se-si pota cumpara — unii din ei totu
mai au puinii bani — cele d'antaua necesitati ale
vietii.

Amu ondra de a subsemna umilii d'ostre
servitri
Alfred Seymour, Dudleg Carleton,
membru alu parlamentului. colonel.

D. Seymour a mai publicatu si o alta scrisore,
in care da mai multe detari despre starea, in care
se afla prizonierii, si adauga:

Trebue sa mai scrii inca ceva si mai ingrozitoru,
deca e cu putinta. „Sufletele nenorocitelor
fete inocente violate si impescate striga: resumar!
La Glair si la Bazailles se citeza multe assema-
namente casuri. Langa acestu sau, unu marturu
ocularu — mi a spus — ca a vedutu cadavrua unui
tiferanu intre doue femei, redimatu de zidulu, langa
care fusera ucisi”; nemuliatim de acestu severu
exemplu, dar pe care lo credu necesariu, „calii
pruziani li atensera de ridu si li pussera la
cate trei cate o flore in gura”, facendu astefilu
mortea mai oribila prin acestu haiduc batjocura.
Acestea cu ei reportaz sunta fapte si nu mai in-
cape discutatie.

Dua' a resbunarei va sosi! . . . Rom.*

Dela Florentia. Resultatulu plebiscitulu
din intreagu statu besericescu fu datu regelui prin
o deputatiune romana in presentia membriloru ca-
sei regale si al parlamentulu cu o solemnitate ser-
batoreasa. Curtea se va stramuta la Rom'a, unde
si internundatiurile -si voru cantu domiciliulu. Re-
gimele si parlamentulu inca se voru reaasidi in
urbea eterna. Ore umilidone Parisulu, nu se va
reinaltia in locu Rom'a si capitolulu gintel r. la-
tinea! — Respunda aici Ioue, care s'a juratu pe
sp'a infera stige, ca dominatiunea va fi fara fine
in man'a romana, dicandu: „His ego nec metas
rerum nec tempora nouo, Imperium sine fine dedit.”

Pontifiocele romanu cu totu protestulu primu
salarulu lanariu de 50 mii taleri dela ministrulu
Italiu de finantia Sella. Datori'a papei e de 22
milione, cu care s'a mai insolitu datori'a regatu-
lui Italiu si a castigatu Vaticanulu.

Italianii urgiteza revocarea internundatiunii
pruziane Armii din Rom'a, fiindcu regimele Italiu
leu adatu, ca a iritatu patimile cu informatiunile
ce au fost in nefavorulu Italiu. Ministrulu italianu
Visconti-Venosta a aratu in caus'a acestu conferie
si cu consulu pruzianu din Florentia, cont. Bras-
sier de St. Simon. Ore nu va intinde Pruzia si
citra Itali' a laturile politice de sant'a aliantia, po-
tendu umili pe Franci'a!

Parlamentulu Italiu se va aduna pe la 15
Noembre in Rom'a.

„Opinione Nationale” dice, ca lig'a de neutra-
litate facia cu rebeldulu germano-francesu va in-
treprinde o interventie armata. E tardia, dar si
stancole o reclama dupa catastrofa' dela Sedan.
Franci'a va are de investitura a se ingradi pe vi-
toriu cu aliantii sei naturali consangeni, ca-ce neutra-
listii, vedemu, ca nu simtiescu dorere la suferinta
ei, care topose animale consangeniiloru. Dialelu
Marie inse invocatu ajutu.

Protestulu Papel in contra invasiunii
italiane adressatu cancelariulu generalu:

„Domnule general! Acum, candu se petrece
un mare sacrificiu si o injusticia enorma, candu
trupele unui rege catolicu fara provocatiune, ba
chiar si fara aparintia macaru a unui motivu, se
pregatesc a asedia capital'a Romei catolice, simtiu
necesitatea a ve multamii roze si intregei armate
a nostra pentru martiniada' purtare de pana scenm,
pentru amoru lu manifestata facia cu sanctulu scaunu
si pentru voinia' de a se consangu cu totulu apar-
tari acestei metropolu.

„Se fia acest'a unu documentu solemn, care
se vorbesca pentru disciplina, lealitatea si bravu'a
trupelor ce stau in serviciulu sanctulu parinte. Ce
se tiene de durat'a aparari, apoi detoriun'a mes-
este ca ea se se marginesca numai intr'unu pro-
testu, pentru a constata fort'a, adica a se pune in
negotiatii de predare indata ce se va sparge
bresi'a.”

Intr'unu momentu, candu tota Europ'a de-
plange enormele victime cadute in rebeldulu
purtau intre doue natii mari, se nu se pota dice,
ca locutiitorulu lui Iesu-Christu, de si atacatu in-
justu, a aprobatu o mare versare de sanga. Caus'a
nostra este causa' lu Damasciulu, si plinu de in-
credere, depuneme tote ale nostre in manile lui.

„Ve binecuvintezu din anima pe d'ca, domnule
generalu si pe tote trupelu nostre.
In Vaticanu, 19 Sept. 1870.
Pius P. IX.*

Academia romana de drepturi.

Ca studiu gimnasial -mi tienu de cea mai
strinsa datoriun'a, a me sili din tote poterile spre
inmaltura fondelul umitu.

Deci dara aveti bunastate Dle Redactoru de a
primi sum'a micu'tia de bani, ce o amu potutu
stringe in timpul vacatiunil, dela cativa locuti-
ori din comuna' Siomiusiu.

Amu dela: Ioane Baciu notariu 1 fl., Ma-
rianu Baciu 50 cr. Mai incolu totu in cruceri:
Vasilie Baciu Jude 30, Mihale Baciu 20, Flore
Moldovanu 4, Ioane Moldovanu jun. 10, Mihu Luca
6, Constantin Ursu 6, Ioane Luca 7, Yas, Pupu
6, Petru Popu 6, Iacubu Parcalabu 5, Teod. Luca
6, Ursu George 5, Teodoru Germanu 6, Teodoru
Blaga 7, Vasilie Luca 6, Mihale Baciu sen 6,
Ioane Sociu 6, Toma Baciu 6, Ioane Blaga 6,
George Budisianu 7, Ionica Popu 6, Georgiu Mol-
dovanu 7, Flore Parcalabu 20, Ioane Ilacu 7, Mi-
hale Parcalabu 5, Damiru Moldovanu 5, Teodoru
Ursu 5, Alecsandru Baciu 5, subscribilu 30 cr.
Sum'a 4 fl. v. a., cu o alta ocaziunea me voin sili
a stringe si mai multu dupa potentia.

Clausu in 3 Oct. 1870.
Ioane Baciu,
studentu in liceulu rom. ca.

Cine va fi episcopu Gherlei?

De un timpu incoace se vorbesce cu tota se-
curitate, ca de episcopu alu Gherlei va fi denumitu
dru canonice Ioane Golovics din Gherla, carele se
afia de mai multu timpu la Pest'a, venandu episcopu,
si batandu usiale unuia si altuia ministru
fara sfale, pentruca pe facie este unu maghiarunu
si lingusitoru, era in ascensu unu panslavistu in-
carnatu si pericolosu.

Nu scimtu in catu este si pote fi adeverata
veste' halta; — atata inse potu dice cu securitate,
— ca deca dlu Ioane Golovics va fi denumi-
tu de episcopu alu Gherlei, atunci poporulu ro-
manu gr. cat. in fronte cu brav'a pretime va fi
mai gata a se lapeda de tote decatu pe dlu Golovics
alu recunoscu de episcopu, pentru ca diocesea
Gherlei nu va suferi nici casdu, ca episcopulu ei si
la neromanu si denumitu la recomandarea pri-
matulu Ungariei, si a episcopulu Pancevici, carele
este nepotu dlu Golovics si era cu ignorarea pa-
rintelu nostru metropolitu, pentru aces ca unu filu
fidelu alu besericii si alu diocesei nostre — lui Iean
liberiate cu tota ondra — pe calea diurnalistica
— a strage atentia parintelu nostru metropoli-
tulu Dr. Vancea, ca se pasiesca cu tota respectu
intra in contra amestecariiloru straine in afacerile
besericii nostre (findu autonoma), ca noi lu vomu
urma cu micu cu mare pana la ale nostre momente,
— ca ce nu patiesca ca cu denumirea episcopulu
de Lugosiu, — ca ignorandulu s'a denumitu de
episcopu — la propunerea si recomandarea lui Szende
Bela — parintelu Olteanu.

In urma nu potu se nu me adressescu inca cu
o rugare citra parintele metropolitu ala nostru, si cu
astazi: Ce pote fi causa', ca nici pana in diu'a de
astazi nu se conchiamu congressulu besericescu gr. cat.
1) Asteptamu desluere dela loculu competentu,
ca nu camva se incepu a desera. . . .
Siomcu'ta mare 27 Sept. 1870.

Unu calatoriul.

Extracu dintr'o besericio. Crodu, ca
ve veti aduce aminta, cumca eu in luna' lui Pauru
am scriu unu articlu in contra lui Pogyerinski
Sandor in Nr. 12 a „Gaz. Transilvaniei” cu data
Sz-Ragiu, la care danamul mi-a raspunsu, cumca
Sz-Ragiu, la care danamul mi-a raspunsu, cumca
nu suntu adeverate, la ce eu din nou am raspunsu
din Beausiu, candu totu cu acea ocaziune l'ama ro-
gatu pe comitele supremu Komeny Gyorgy, ca se lu
suspindu din officiu in vremea cutu va decurge in-
vestigatiunea, si despre resultatu se me inco-
scintuesc.

Precum suntu informatu tote cate le-amu ar-
tatu in publicitate cu ocaziunea investigatiunii s'au
adeveritu, dar' causa' este pusa ad acta etc. Ar'
trebul cautata vindecarea reulu. —

Multa On. Dle Redactoru!

Dupacu in sasu si in diosu sa totu ventila
scirea, ca ar' fi apröpe denumirea episcopulu de
Gherla, si de alta parte ne surprise numirea episcopulu
de Lugosiu in unu modu extraordinariu, rsm. domnu vicariu alu Rocnei afu ca cale la do-
rirea cea mare a populatiunii romane gr. cat. din
vicariatulu Rocnei a aduna sinodulu vicariulu no-
stre dupa data' noastra vechia din unu parohu si doi
mireni al' ficare' parohie gr. cat. pe 3 Octobru
1870, in carele se decisera si facusera din partea
acelui sinodu armatori past'a unu repre-
sentatiune indreptata citra Maiestatea Sa c. r., in
carele se cere de nou restauarea dreptulu de alege-
re alu episcopulu de Gherla, b) unu repre-
sentatiune citra S. Pontificu Piu IX., in
carele se arate capulu besericii dreptulu no-
stre ereditu dela unire' incoace si neobtagu prin St.
Seannu apostolicu. c) Unu representatiune
citra in. ministeriu r. pentru ca se nu fa impe-
dacea diocesea Gherlei de aici alege pe episcopulu
seu, carea vine se substarna prin Excel. Sa B.
L. Popp incoace de toti celealti deputati romani
gr. cat. din Pest'a, si din alti inteligenti. d) Re-
presentatiune citra maritulu ordinariu gr.
cat. alu Gherlei, pentru de a convocä in causa' a-
cest'a catu mai curundu sinodulu diocesanu, si deca
ast'a nu se pote, se se convocö celu puiculu con-
sistoriulu plenariu, din alu caru sign se
se alege a deputatiune pentru dreptulu de alege-
re etc. la Maiestatea Sa imperatulu; e) In
casu candu nici unu din doue nu s'ar face, sinodulu
face respunditori pre aceli, cari ar' impededu
convocarea, de tote urmarile celea rele. — Tote
acestea se decisera a se comunica in copia cu
protopopulu si vicariule diocese de Gherla, si
se se provöce la unu fac-simile.

E de mare insemnatate, ca sinodulu in re-
presentatiunea indreptata citra in. minist-
teriu r. ung. protesteza pre basea dreptulu
lui besericescu in contra a orice numite
de episcopu, si pretinde in tonu potentu
ca dreptulu de alege re se nu se mai im-
pedece. — e) Unu noua representatiune
la in. ministeriu ca ti tineria congressulu
in. sinodulu provinciale se nu se mai im-
pedece, ca-ce la din contra ne voru intrece mase
alata si filii lui Israelu.

In urma dupacu se redica cüventa in contra
a orice bucatii ori desfiintare a vicariatulu
Rocnei, si se alege a comisiune, carea va are
ca se elaboreze pre basea fundamentale a dreptulu
nostru besericescu unu proiectu de reorganizare
sinodulu protopopescu mistia; si unu altu proiectu
despre reorganizarea consistoriulu scolasticu infimiate
sub fericiulu Marianu in comonele vicariatulu Rocnei,
cum si pentru reorganizarea comitetulu scolasticu
gratitarescu intru catu figurä ca senatu scolasticu
confesionalu, — sinodulu si ful misiunea sa
ceä implinita cu tota resolutiunea.

Nasedu in 3 Octobru 1870.

M. Ostroheim 26 Sept. 1870.

Nemiu, dum vivit, dicere licet: hoc, vel illud
non patiar.

La infaciösarea evenimentulu defasaturu in
septemlana de erendu treocu in rebeldulu franco-
germanu pana la catastrofa' dela Sedan, cu greu
va fi in stare chiaru si unu diplomatu, de le-a fi
si urmaritu cu seriositate, a veni in claru cu sine,
de öroce ale decursere totu in defavoru armatei
francese, fiindcu, pote se fia fostu unii barbati,
cari voru fi dubitatu la declaratiunea de rebeldu
lu Napoleon in armele francosilor; opinione pu-
blica inse ora pe aici, si de securu si in alte partu
mai in genere, ca armat'a franceza va reporta in-

vingere asupra inamicului, si cea veduramur contrariu.

Geniulul imperatorului deveni prisionariu la prusii, si arma'ta e' mai simbursoa si eroica capta'ti inamicului. Aici vomu'a a aplica proverbul latinu' homo proposit, deus disposit. Omnia in se non trebie se remana nici odata delocu' legatu' de ide'a sa prima; de aceea se mergam mai departe, ca po'te proverbula acem' elatu' se nu se aderesca aici. Deci se schilamur putintela nasceru' si desfarasur evenimentelor.

Po'te ca Napoleon, impinsu' la inceperu' rebelu' de opiniauna publica, pe cum s'a exprimat' dupa cartea de la Sedan, a credutu' fermu', ca statele germane de sudu' voru' remane' neutrale de o parte, era de alta parte, ca contrarii sei si ai dinastiei sale interni vedendu' laipa inceputa cu o potentata totu' asemenea tare, voru' face calcula' conscientiosu' cu sine, se voru' lasa in asemenea momente de intrigi si de lara, si voru' conurge chiaru' si ei cu poteri morali, materiali si fizice in interesulu' patriei, si spre salvara onorei nationale, inse elu' s'a inieiatu' pe cum se vede in ambele directiuni.

Veduramur, ca statele de sudu' sa aliana si po'te in actiune cu Prusia — si prin urmare totu' Germani'a se redica cu unu' singuru' omu' in contra armatei franceze; pe candu' membrii din parlamentu' Francei, candu' cargea lupu'a cea mai infocata pe campulu' bataliei, se certa de lana caprina si devenira intre sine sfasatii, — ce impreguram' aduso apa la mora' inamicului — la incuragiu' — era pe Napoleon si ceilaltii belidici ai armatei franceze de securu' in potutu' numai descurgata.

Astea se intimplare' pe facia, dara apoi cine ar po'te afirma, ca era unu' sau lucrata indirecte din partea unoru' contrarii interni ai dinastiei pe mana inimiculu' deca deducemu' dela atate' lupte perdue de francezi, la statele nertrali pe nesentite executate din partea armatei germane asupra celei franceze, la declaratiuna belidiculu' Mac-Mahon in fei publice, ca planulu' lui a fostu' ca se se retraga la Parisu' temenduse de nefericie, dela Parisu' in se i se tramise contraordnu', dupa ce apoi curendu' si arma' catastrofa sciuta, si in fine deca cogitamu', ca dupa acosta catastrofa stinga din corpulu' legislativu' se grabi a trenu' dinastia.

Noi nu damu' in foile publice de o catu' de simpla compatiu' macaru' pentru nefericulu' imperatoru' si pentru famili'a lui. — Damu' in se de multimi de incriminari asupra, in se: donec eris felix multos numerabis amicos, tempora si fuerint nubila solus eris. (Sa mai facu' asupra acostei nefericite impurtoare parte de contra unu' omu' nu mai aprupa' redictori, parte chiaru' si poporul francez rea volori, impurati, ca de ca nu au ruptu' la Sedan cu arma'ta sa sirulu' inimiculu' si se nu se fa' datu' prisnu'.

Elu' in se a luctu' forte infelicitiosu' ca s'a prelatu', si nu a lasatu' ca din arma'ta sa aflatu'a acolo in numera la circiter 110,000 — incurgata de armata inimiculu' in numaru' la 250,000 — de mil se petra diamestru' seu po'ta mai intriga. Natiunea franceza trebie se fa' lu' Napoleona, pentru ca prin infelicitiosu' sa se feritu' arma'ta la Sedan de periliuna, numai reconoscatu'.

Napoleon cu dreptu' nu se po'te inculpa, ca elu' ar fi causatu' nefericia de a juse pe Francea, ca-ci elu' la fostu' castigatu' respectu' inaintea poporului de pe-intregu' globulu' pamentalu', a fostu' inaltatu' la gloria, si deca la incrimina' straiuni, poporul francez nu trebie se figuroze' martiru'; apoi de ar fi fostu' ajutatu' Napoleon de supelii sei asa pe cum a fostu' ajutatu' regele Wilhelm de germani, a intrebare, ca de si arma'ta germana a fostu' preumputu'rie, ar fi reportatu' se invingeri asupra francezilor? O asemenea catastrofa de securu' nu se intimpla cu armata franceza, si Francea'n nu capeta loritura de morte. — — —

Dupa „Times” candu' se infaciurara Napoleon si Wilhelm regele Prusiei la Sedan, esta disse: „Dzicu' a datu' victoria in rebelu' declarat in contra vointii lui armelor mele.”

Napoleon a respuns: „Nu eu amu' causatu' rebelu', ci opiniauna publica a Francei in a constrinsu' a incepe rebelu'.” — Regele respuse, ca despre acosta este convinsu. — Amu' disa la inceputu', ca deca Napoleon nu e contientesu' si elu' intro' cel ce voru' a intemei' absolutismulu' militariu' in contra libertatii poporului in Europa, elu' va remane' mare si in caderea sa, mai mare de cum a fostu' pe tronu. — Romanii din Orientu' au in adevaru' a i multimi' tota cata prosperare le procura tractatelu' dela Parisu' 1856; de si pe noi aici, unde si cum ne adamu', nici ne a crestatu,

ma-ni a lasatu' espere. — Deca n'a facutu' si mai multu' pentru Romanu', vin'a o po'ta si destrabala'ta altituda ce o doredira romanii de dincolo; in se vai de poporul, care se radima numai in ajuto'riulu' ardu', er' elu' remane' cu unu' cadaturu', fara a se inalta cu frunta la sublimitate' prosperatei sale destinate pentru totu' poporele, cari au consensiatu' de demnitate sa nationala si unite in principulu' nationale — se ingrisescu ca totu' de timpuri, pentru sustinere, totulu', nu crata nici unu' sacrificiu' catu' de mare pentu' ai astere' cales posibilitati' la prosperare. — Informatiune' specificas cele disse in correspondintia, doredind reconoscentia' catra celu' cadutu'. — De n'ar cade' dupa elu' si cel ajutatu' de densu', deca totu' nu mai ambla pe pitoreale nice ala' ai; gubia totu' numai dupa stapani, cari se le arde' apoi jugulu' dupa corbicea cea plecata si teretoria — si se impedece nationale in dezvoltare, de care e capaso. Istoria ne va da dreptulu', ca nici Napoleon III. nu a fostu' indelungu' de nationalu' si liberate' spre a renaste latinismulu' spre o vieta eterna, care ar fi crutiata a buna sedea de demnitate dela Sedan, provocata si de predilectiunea dinastica. — — —

Dev'a 6 Octobra. Societatea in favorulu' teatrului nationalu' este constituita. Presiedinte: Dr. Hodosiu; vice-presiedinte: Dr. Alexandru Motiuni; secretari: Iosifu Vulcanu' si Dr. Ios. Galu; casieriu: Babesiu; membri: Alexandra Romanu' si Petru Mihail. Fondulu' teatrului face pana acum 9000 fl. v. a.

Adunarea victorio' sa va tiene' in Satu-Mare, in 1-a Iunie 1871.

A sera balu' splendidu' in favorulu' fondulu' de teatru nationalu' romanu'. —

Dela Oradea mare cu datu' 5 Octobra a. c. d. Alexandru Romanu', care se mai adacolea scaldu' pana candu' el va sosi terminalu' concessiune, ne invita a publica darea de sema despre banii incursi in folosulu' institutulu' de fete. Lasamu' se urmeze aici urmatu'riele:

CONSEMNAREA
venitulu' conceptualu', tinentu' in 17 Maiu 1870 in Oradea mare, in favore' institutulu' de fete, ce se va infiintu' in Oradea mare,

- A. Au solvitu' prestu' pretiu' la cassa armatoriu' dnu': Petru Szabo proprietariu' in Oradea mare 2 bilete 100 fl., Emanu'lu' Cretiu' prestu' in Szabolteyek 1 bil. 3 fl., Ioane Veres asessor in Oradea mare 1 bil. 3 fl., Demetrie Kis preutu' in K. Tarjan 1 bil. 5 fl., dnu' An' Diamandy' n. Zeiga in Oradea mare 2 bil. 5 fl., Ioane Muresianu' din Gherla 1 bil. 2 fl., Ladislau Popu' protop. in Satu-Mare 1 bil. 5 fl., Georgiu Filipu' asessor in Er-Kav 1 bil. 5 fl., Iustinu Popiu' vice-rectoru' seminariale in Oradea mare 1 bil. 2 fl., Antoniu Miliabu' prestu' in Solyi 1 bil. 2 fl., dnu' de Szekz din Oradea mare 1 bil. 4 fl., Iosifu Nistoru' protop. in Oradea mare 1 bil. 5 fl., Demetriu Brindusiu adv. in Tinc'a 1 bil. 4 fl., L. Farkas carat. bes. in Oradea mare 1 bil. 4 fl., Iosifu Erdelyi adv. in Oradea mare 1 bil. 2 fl., Ioane Gomanu' vice-comite in Oradea mare 1 bil. 4 fl., Carolu Berensinsky apotec. in Oradea mare 1 bil. 5 fl., Ludovic Markus adv. in Oradea mare 1 bil. 5 fl., Iosifu Popu' adv. dominiu' in Beiusiu 1 bil. 5 fl., Arseniu Oseroviciu' propr. 1 bil. 5 fl., Lud. Fenyas 1 bil. 5 fl., Ioane Tiforu' prestu' in Girisiu 1 bil. 4 fl. Sum'a: 184 fl.

B. Pretiulu' ordinariu' incursu' dela mai multi domni, totu' la cassa, face 89 fl.; la oalta: 273 fl. v. a.

C. Prin bilete impartite pe la colectati a incursu' dela armatorii domni:
Vasiliu Cibenszky not. in Brato' pentru 10 bilete 10 fl.

Dnu' An' Muresianu' n. Sircadi' pentru 12 bilete dela urmatu'ri domni: Va Szorcszanky 1 bil. 1 fl., Teodoru Popu' 1 bil. 1 fl., N. Abrudianu 1 fl., Gavrilu Popescu 1 fl., N. Deutsch 1 fl., Iosifu Antonescu 1 fl., Gr. Stefanu 1 fl., Iuliu Kis 1 fl., Georgiu Supuranu 1 fl., Sandru Popu 1 fl., S. Venter 1 fl., Ioane Marozsan prestu' in Vadu 3 fl. Sum'a 14 fl.

Andreu Cord'a negut. in Oradea mare pentru 12 bil. 13 fl.; din care suma, can. r. c. N. Trelecky a solvitu' pentru 1 bil. 2 fl.

Ioane Popu' prof. in Ba'a mare pentru 4 bil. 6 fl., si anume dela urmatu'ri domni: I. Szabo protop. in Ba'a mare 1 bil. 2 fl., N. Luceacu doc.

1 fl., Ioane Popu' profes. 1 fl., societatea teneriloru' romanu' 2 fl.

Nicolas Marcusiu' capelanu' in Oradea mare 11 fl., din cari dnu' Alexs. Stoia a solvitu' pentru 1 bil. 5 fl.

Vasile Popu' vice-notariu' comitatense in Satu mare pentru 12 bilete 12 fl., Lazaru Huzu' not. in Gherla' pentru 5 bilete 5 fl., dnu' de Baznak Bala in Oradea mare 3 bil. 5 fl., Iosifu Bontazy profos. in Chisineu 3 bil. 3 fl.

N. Diamandy' negut. in Oradea mare pentru 19 bil. 32 fl., si anume dela dnu': Iosifu Molnaru apotec. in Oradea mare 1 bil. 4 fl., N. Diamandy' negut. 1 bil. 3 fl., si Ioane Fassiu protop. gr. or. in Oradea mare 1 bil. 2 fl. (Va urm'a.)

Cronica esterna.

Intru' epistola a d. Rosetti data din Tours 27 Sept. indreptata catre cetitiorii „Romanulu'”, in care se descopere, ca in 4 Sept. amicu' lui Batalliard' ei tramise telegrama' urmatu'rie: „Trasese republica!”, „Tienei promisiunea, revino!”

mai cetimu' si aceste: „Cea ce amu' vedutu' in Germani'a pe la inceputulu' lui Augustu', vedu' in Francea' pe la finele lui Septembrie. Da. Francea' este acum in pitore' in tota splendoru' ei. Acum, aici, precum in Germani'a atunci, calea ferata este strabatuta' di si nopte si fara incetare de contrarii de 50—60 de rago'ne, conducandu' natu'nea cu drapelulu' ei spre intimplinarea armatoru' germane. In Augustu' campiele Germaniei, plioe de semantari, erau vedure de bracie; in Francea' granele suntu' imarginate si campiele pline de fit Francei; dela 17 pana la 60 de ani toti supu' steaguri si invetiandu' cum se-si apere patria' cu arma' in mana.

Abia suntu' 20 de zile de candu' Francea' este libera, si cu to'te, ca impurata a lasatu' mostenire republicei cea mai mare parte a teritoriu'lu' coplesitu' de armatele invaziunei, totusi' cea ce se facu' in 20 de zile:

Patru sute de mil' de omeni stau in Parisu' cu arma' in mana in foci' germanianu'.

La Tours, la Mans, la Bourges, dela departementulu' Calvradas la Ouesst, pana la celu' de Vosges la Est, pe unu' semi-cercu', care contine Loire, indreptu' Loire, Sarthe, Cher, Allier, urcandu' spre Yonne, Marne si Vorges; tota poporatiunea este supu' arma'.

Batalio'ne si regimente de mobilu' si francezilor, toti ostiatu' osteni innuma' terenu'lu', care se intinde pe tiermurile riu'loru' mai sus numite. Gard'a nationala statu'ria este pretindene' mai gata si arma'ta, si consilieile generale pretindene' au votatu' cate unu' miliou' si diamestru' si cate dou' miliou' si diamestru' pentru companii de francs-tireurs, pentru a sustiene' a dou'a arma'ta nationala a Francei: gard'a mobilu'.

Aici la Tours se formata' cu depositate' arma'te, cu 14—15 mil' soldati, cari au scapatu' dela Sedan, si cu voluntarii, alu' 15-lea corpu' de arma'ta. Acestu' corpu', care preste pacine dile va fi gata se plece, se compune de 60,000 de omeni, impartitu' in trei diviziuni de infanteria, doue de cavalerie si unu' brua' artilerie.

Inca odata nationale intriga' este in pitore' si sicura de biru'nta, pentru ca crede in puterea drapelulu' ei. Si cine s'ar putu' indoi' deca n'ar fi o singura' pedeca: timpulu'! Da: timpulu' este prea scurtu, si mare este inca ameti'a ce a produsu' infam'i dela Sedan si sugrumarea Parisulu' de catre Germani'a intriga'. Cu to'te acestea, poporul francez crede in puterea sa si alimen' n'are dreptu' se nu creda' cu densu'. — — —

Proclamatiunea lui Napoleon.

Soldatii oi!

Inceputulu' rebelu'lu' nefidulu' fericitu', eu, fara a me ocupa' catu' de pacinu' de perso'na' mea, amu' voutu' se dau' comandamentulu' armatei marcialioru' ce-mi i desomna' mai cu deosebire opiniauna publica.

Pana aici succesulu' n'a incurmatu' silintiele v'ostre; cu to'te acestea, afa', ca arma'ta' marcialiu' lui Bazaine s'a reambonatatu' la Metz si-a marcialiu' Mac-Mahon n'a fostu' decatu' usioru' vata-matu' ei. Nu este dar' conventu' de a ve' decurgia. Noi amu' impedece' pana aici de nesamio' de a petru'ne pana la capitala, si Francea' intregu' se scolla' spre a respinge pe cotorpitorii. In aceste grupe impuguragiu', imperate'a reprezentandu' cu demnitate in Parisu', eu amu' preferu' rolulu' de

